

Základná škola, M. R. Štefánika 2007, Čadca

Národný štandard finančnej gramotnosti v podmienkach

ZŠ, M. R. Štefánika, Čadca

Príloha k ŠkVP

ISCED 2

Príloha k školskému vzdelávaciemu programu bola vypracovaná podľa národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.1.

Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií. Tieto sú usporiadané nasledovne: **témy, kompetencie a čiastkové kompetencie.**

1.Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia :**Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.**

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze. Demonštrovať na príkladoch rôzne pohľady na bohatstvo a chudobu (z pohľadu ľudskej práce a peňazí).

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný:

Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom. Argumentovať na príkladoch úspešných jednotlivcov plánovanie vlastnej profesijnej cesty.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť silné a slabé stránky internetových a tlačových zdrojov informácií o produktoch. Opísať základné typy bankových produktov

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ

Očakávania, že žiak je schopný:

Vymedziť korupciu ako porušenie zákona (trestný čin). Vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí. Uviesť príklady podvodov súvisiacich so zneužívaním verejných zdrojov.

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Zhodnotiť dôsledky finančného rozhodnutia. Stanoviť si kroky na dosiahnutie krátkodobých finančných cieľov.

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných informácií. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných informácií. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane nároku na reklamáciu. Charakterizovať pojem finanční spotrebiteľia. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľov. Uviesť príklady falšovaných tovarov (fejkov).

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávania, že žiak je schopný:

Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní. Porovnať osobné zručnosti a záujmy s rôznymi kariérnymi možnosťami. Uviesť príklad úspešných jedincov v ekonomickej oblasti.

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora).

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti. Poznať typy rozpočtov a ich odlišnosti (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny. Vypočítať percentuálny podiel pripadajúci na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu. Charakterizovať hlavné prvky jednoduchého závetu.

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Charakterizovať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné), podľa technológie (s magnetickým prúžkom a čipom) a podľa spôsobu prevedenia (embosované, neembosované, virtuálne). Nájsť informácie z internetu o rôznych virtuálnych menách. Charakterizovať funkciu elektropeňažných inštitúcií. Uviesť príklady použitia hotovostného a bezhotovostného platobného styku. Vyhľadať trendy bezhotovostných operácií.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať tvorbu ceny ako súčasť nákladov, zisku, DPH. Zhodnotiť vplyv ponuky a dopytu na tvorbu ceny a jej zmeny. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a miňaní finančných prostriedkov. Kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní. Použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy.

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný:

Analyzovať súvislosť filantropie s osobným rozpočtom.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdĺžením alebo ako ich zvládnuť.

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru. Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. Identifikovať platený a prijatý úrok. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a význam nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť, ako sa môže meniť hodnota investície.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom. Uviesť spôsoby využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti)

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať úlohu Fondu ochrany vkladov. Opísať rozdiel medzi pobočkou zahraničnej banky a dcérskou spoločnosťou.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie..

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.

Očakávania, že žiak je schopný:

Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením. Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť základný účel verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť podstatu a význam poistenia. Rozoznať jednotlivé hlavné typy poistenia motorových vozidiel. Uviesť príklady, na ktoré sa vzťahuje havarijné poistenie vozidla a povinné zmluvné poistenie vozidla. Vysvetliť rozdiel medzi poistením bytu, resp. domu a poistením jeho zariadenia.

Slovenský jazyk a literatúra

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania: Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Využitie: 7. ročník Komunikačné situácie: Nemôžeme nekomunikovať,

Asertívna a efektívna komunikácia

8. ročník Debatujeme na úrovni: Aká je budúcnosť plastov?

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností.

Využitie: 5. ročník Chceme byť informovaní: E-mail

5. ročník Informujeme včas a správne: Plagát, Inzerát, Reklama

9. ročník Hľadáme odborníkov: Žiadosť o uvoľnenie

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia:

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania: Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom. Argumentovať na príkladoch úspešných jednotlivcov plánovanie vlastnej profesijnej cesty.

Využitie: 5. ročník Zhovárame sa a diskutujeme: Diskusia

6. ročník Zhovárame sa a diskutujeme: Argument, protiargument

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania: Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných informácií. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných informácií. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Využitie: 9. ročník Hľadáme odborníkov: K žiadosti príkladám

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Očakávania: Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vysvetliť, kedy šoriť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).

Využitie: 7. ročník Komunikačné situácie: Nemôžeme nekomunikovať,
Asertívna a efektívna komunikácia

8. ročník Debatujeme na úrovni: Aká je budúcnosť plastov?

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania: Opísať tvorbu ceny ako súčasť nákladov, zisku, DPH. Zhodnotiť vplyv ponuky a dopytu na tvorbu ceny a jej zmeny. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a mŕňaní finančných prostriedkov. Kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou.

Využitie: 5. ročník Informujeme včas a správne: Plagát, Inzerát, Reklama

9. ročník Tlačnica v svete tlačív: Administratívny štýl

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania: Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

Využitie: 5. ročník Zhovárame sa a diskutujeme: Diskusia

6. ročník Zhovárame sa a diskutujeme: Argument, protiargument

Fyzika

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: 7. ročník Spôsoby šírenia tepla

Premena slnečného žiarenia na elektrickú energiu

Výmena tepla

Tepelné spaľovacie motory

8. ročník Slnečné teplo a svetlo

Zákon zachovania energie

Čísla o spotrebe energie

9. ročník Žiarovka

Elektrická práca, elektrická energia

Elektrický príkon

Elektrické spotrebiče v domácnosti

Chémia

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Využitie 6. ročník Voda

7. ročník Požiar

8. ročník Voda

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: 9. ročník Biokatalyzátory

Zdravá výživa

Dejepis

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Očakávania: Žiak je schopný opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie: 5. ročník Človek v premenách priestoru a času
6. ročník Obrazy stredovekého sveta
7. ročník Obrazy novovekého sveta
8. ročník Európa na ceste k moderným národom
9. ročník Povojnový svet

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie: 5. ročník Človek v premenách priestoru a času
6. ročník Obrazy stredovekého sveta
7. ročník Obrazy novovekého sveta
8. ročník Európa na ceste k moderným národom
9. ročník Povojnový svet

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

Využitie: 9. ročník Európa v medzivojnovom období, Povojnový svet

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: 9. ročník Povojnový svet

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania: Žiak je schopný prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.

Využitie: 9. ročník Európa v medzivojnovom období, Povojnový svet

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Využitie : 5. ročník Človek v premenách priestoru a času

6.ročník Obrazy stredovekého sveta

7. ročník Obrazy novovekého sveta

8. ročník Európa na ceste k moderným národom

9. ročník Povojnový svet

5. Úver a dlh

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Využitie: 7. ročník Obrazy novovekého sveta

Geografia

1.Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania : Žiak je schopný vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie: 6.ročník USA ,Kanada ,Mexiko ,Štáty Latinskej Ameriky: Hospodárstvo
7.ročník Ázia ,Afrika : Hospodárstvo
8.ročník Európa : Hospodárstvo
9.ročník Slovensko: Hospodárstvo

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia : Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie

Využitie : 6.ročník Amerika :Hospodárstvo
7.ročník Ázia ,Afrika : Hospodárstvo
8.ročník Európa: Hospodárstvo
9.ročník Slovensko : Hospodárstvo

Občianska výchova

1.Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Využitie : 5. ročník Moja rodina

7. ročník Sociálne vzťahy v spoločnosti

8.ročník Štát a právo

9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia. Čiastková kompetencia

Očakávania: Žiak je schopný opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie: 5. ročník Moja rodina

6. ročník Vonkajší život jednotlivca

7. ročník Sociálne vzťahy v spoločnosti

8. ročník Základné práva a slobody

9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie: 5. ročník Moja rodina

6.ročník Vonkajší život jednotlivca

7. ročník Sociálne vzťahy v spoločnosti

8. ročník Základné práva a slobody

9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

Využitie: 5. ročník Moja rodina

- 6.ročník Vonkajší život jednotlivca
- 7. ročník Sociálne vzťahy v spoločnosti
- 9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávaná: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

- Využitie:** 5. ročník Moja rodina
- 6.ročník Vonkajší život jednotlivca
 - 7. ročník Sociálne vzťahy v spoločnosti
 - 9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

2.Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávaná: Žiak je schopný prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.

- Využitie:** 5. ročník Moja rodina
- 6.ročník Vonkajší život jednotlivca
 - 7. ročník Sociálne vzťahy v spoločnosti
 - 9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávaná: Žiak je schopný analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

- Využitie:** 9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 3: Kontrolovať osobné údaje a informácie.

Očakávaná: Žiak je schopný vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie.

- Využitie:** 9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania: Žiak je schopný zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Využitie: 6.ročník Vonkajší život jednotlivca

7. ročník Sociálne vzťahy v spoločnosti

8. ročník Základné práva a slobody

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania: Žiak je schopný vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Využitie: 5. ročník Moja rodina

9. ročník Ekonomický život v spoločnosti

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Využitie : 5. ročník Moja rodina

9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.

Využitie: 5. ročník Moja škola

Čiastková kompetencia 4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk).

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

Očakávania: Žiak je schopný vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Očakávania: Žiak je schopný definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania: Žiak je schopný opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania: Žiak je schopný vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - míňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávania: že žiak je schopný založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania: Žiak je schopný opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých metód.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania: Žiak je schopný uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania: Žiak je schopný stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 6: Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Očakávania: Žiak je schopný zistiť vek, v ktorom môže jednotlivec spísať platný závet v danom štáte pobytu. Opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

Využitie: 9. ročník Štát a právo

5. Úver a dlh

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičkovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičkovávajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať práva žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru. Vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu. Opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto

uchovávajú. Uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávaná: Žiak je schopný vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Očakávaná: Žiak je schopný uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávaná: Žiak je schopný uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie .

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávaná: Žiak je schopný popísať hodnotu peňazí. Vysvetliť, ako môže rásť hodnota investície. Rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Očakávaná: Žiak je schopný uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Očakávania: Žiak je schopný opísať rôzne zdroje investičných informácií - prospekty cenných papierov, on-line zdroje a finančné publikácie.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

Očakávania: Žiak je schopný popísať výhody sporenia peňazí na starobu prostredníctvom dôchodkových programov a investičných sociálnych programov

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť, ako ochrana vkladov chráni investorov.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Pochopiť pojem riziko. Vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

Očakávania: Žiak je schopný vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Očakávaná: Žiak je schopný vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

Využitie: 9. ročník Ekonomický život

Etická výchova

1.Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Využitie : 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia. Čiastková kompetencia

Očakávania: Žiak je schopný opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie: 5.ročník Pozitívne vzory v každodennom živote

8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie: 7.ročník Vzťah k starým, chorým, postihnutým ľuďom

8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: 9. ročník Masmediálne vplyvy

2.Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania: Žiak je schopný prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.

Využitie: 5.ročník Pozitívne vzory v každodennom živote

6.ročník Pozitívne vzory v literatúre a histórii

8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania: Žiak je schopný analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie: 9. ročník Masmediálne vplyvy

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania: Žiak je schopný vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika, Dobré meno a pravda ako etická hodnota

9. ročník Masmediálne vplyvy

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Využitie: 7.ročník Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania: Žiak je schopný opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania: Žiak je schopný vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania: Žiak je schopný uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi mýňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a mýňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

9. ročník Masmediálne vplyvy

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania: Žiak je schopný stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávaná: Žiak je schopný uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie .

Využitie: 8. ročník Ekonomické hodnoty a etika

Matematika

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Využitie : 5. ročník Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10000

6. ročník Počtové operácie s desatinnými číslami

Čiastková kompetencia 2. Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia. Čiastková kompetencia

Očakávania : Žiak je schopný opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie: 5. ročník Počtové operácie s prirodzenými číslami

6. ročník Počtové operácie s desatinnými číslami

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: 5. ročník Sčítanie a odčítanie

6. ročník Počtové operácie s desatinnými číslami

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov o osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania: Žiak je schopný prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.:

Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste

Využitie : 7. ročník Percentá – jednoduché úročenie

7. ročník Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

8. ročník Počtové výkony s celými číslami

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania : Žiak je schopný analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie: 7. ročník Diagramy

9. ročník Pravdepodobnosť, štatistika

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania: Žiak je schopný: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Využitie: 7. ročník Percentá - jednoduché úročenie

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk).

Využitie: 7. ročník Percentá – jednoduché úročenie

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania: Žiak je schopný: Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Využitie: 5., 6., 7., 8. ročník Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

5. Úver a dlh

Celková kompetencia Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávaná :Žiak je schopný vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Využitie: 7. ročník Percentá – jednoduché úročenie

Informatika

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: 7. ročník Informácie okolo nás - vlastný prieskum a spracovanie údajov do tabuľky.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania: Žiak je schopný analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie: 5. ročník Komunikácia prostredníctvom IKT – vyhľadávanie informácií

Čiastková kompetencia 3: Kontrolovať osobné údaje a informácie.

Očakávania: Žiak je schopný vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivец podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zlodeji môžu získať osobné údaje a informácie.

Využitie: 6. ročník Komunikácie prostredníctvom IKT -Zásady bezpečnosti na internete

8. ročník Komunikácie prostredníctvom IKT - Sociálne siete

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Využitie: 6. ročník Komunikácie prostredníctvom IKT - interaktívna komunikácia

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania: Žiak je schopný vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom
Využitie: 8. ročník Komunikácie prostredníctvom IKT -služby e spoločnosti

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Očakávania: Žiak je schopný vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Využitie : 6. ročník Informácie okolo nás - tvorba prezentácie

Čiastková kompetencia 4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania: : Žiak je schopný vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk).

Využitie: 7. ročník Informácie okolo nás - diagramy v tabuľkovom editore

Čiastková kompetencia 7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania: : Žiak je schopný opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

Využitie: 5. ročník Informácie okolo nás - plagát

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávania: Žiak je schopný založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov.

Využitie : 7. ročník Informácie okolo nás - práca s tabuľkami

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania: : Žiak je schopný opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.

Využitie: 7. ročník Informačná spoločnosť - obchod, financie, priemysel a počítače

Technická výchova

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Očakávania: Žiak je schopný opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie : 9. ročník Základné operácie a nástroje na spracovanie technických materiálov

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie : 9. ročník Drobné údržbárske práce v domácnosti

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania: Žiak je schopný analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie : 9. ročník Technické materiály

Drobné údržbárske práce v domácnosti

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Pochopiť pojem riziko. Vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Využitie : 9. ročník Pravidlá bezpečného správania sa v technickom prostredí
Základné operácie a nástroje na spracovanie technických materiálov
Tvorivá práca s technickými materiálmi
Drobné údržbárske práce v domácnosti

Rodinná príprava

1.Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia. Čiastková kompetencia

Očakávania: Žiak je schopný opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie: 9. ročník Výživa človeka

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Očakávania: Žiak je schopný uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

Využitie: 9. ročník Výživa človeka

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania: Žiak je schopný poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: 9. ročník Výživa človeka

2.Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania: Žiak je schopný analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie: 9. ročník Výživa človeka

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania: Žiak je schopný vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

Využitie: 9. ročník Výživa človeka